

Ministerstvo vnitra-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky

Čj. MV-140575-1/PO-IZS-2015

Datum: 23. října 2015

Počet listů: 6

Přílohy: 2/2

Schválil: brig. gen. Ing. Drahoslav Ryba v. r.
generální ředitel HZS ČR

Metodická pomůcka pro zřizování, rozmístování a evidenci bodů záchrany na území České republiky

Určeno pro vlastníky lesů

PRAHA 2015

A. Úvod

Tuto metodickou pomůcku vydává Ministerstvo vnitra-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky pro sjednocení postupu při zřizování, rozmisťování a evidenci bodů záchrany na území České republiky.

B. Předmluva

Bod záchrany neboli rescue point, dříve také traumatologický bod, je místo v krajině označené tabulkou s unikátním kódem usnadňujícím lokalizaci v případech, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných prací.

V posledních letech se rozšířily různé způsoby označování bodů záchrany, avšak bez návaznosti na dokumentaci operačních (a informačních) středisek složek integrovaného záchranného systému či na geografický informační systém HZS ČR. Nezavedení těchto bodů do podkladů operátorů tísňových linek tak nemá očekávaný pozitivní efekt při hledání volající osoby v nouzi, čímž ztrácí bod záchrany svůj hlavní smysl.

Hlavním záměrem této metodické pomůcky je zpracování jednotných pravidel pro zřizování, rozmisťování, značení a evidenci bodů záchrany zejména v problematických oblastech (pohoří, horská sedla, rozsáhlé lesní porosty) s ohledem na lidské činnosti, zejména sportovního charakteru, provozované v těchto oblastech.

Cílem rozmístění bodů záchrany není duplicita stávajících turistických a jiných značení v přírodě.

Výběr a umístění bodů záchrany je velice důležité provádět s ohledem na volnočasové aktivity osob v přírodě a také v souvislosti s ochrannou lesů proti požárům (jako nástroj pro přesnější lokalizaci lesních požárů). Je potřeba zhodnotit a definovat, jaké volnočasové aktivity (např. speleologie, singltreky, skalní lezení, vodní sporty, paragliding) budou hlavními kritérii pro výběr místa, kde bude bod záchrany umístěn. Umístění bodů záchrany je vhodné i v územních celcích, kde je nízká osídlenost.

Původní body záchrany např. v Národním parku Šumava, v Krkonošském národním parku a některých dalších chráněných krajinných oblastech, přírodních parcích a přírodních rezervacích jsou do geografického informačního systému HZS ČR již zahrnuty a zůstanou nadále v platnosti.

Body záchrany jsou součástí informačního systému integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“) a uvádějí informace o kontaktu na poskytnutí pomoci složkami IZS.

C. Pojmosloví

Pro účely této metodické pomůcky se rozumí:

- a) **vlastníkem** majitel pozemku (nad 50 ha souvislé plochy) určeného k plnění funkcí lesa, zřizovatel a vlastník tabulky bodu záchrany,
- b) **tabulkou bodu záchrany** tabulka s označením bodu záchrany umístěná v krajině,

- c) **okresem** území okresu vymezené právním předpisem ¹⁾,
- d) **unikátním kódem** označení bodu záchrany, které se skládá ze značky okresu, v němž je umístěn bod záchrany a třímístného pořadového čísla,
- e) **značkou okresu** označení okresu písmeny (viz příloha č. 1; některé značky okresu jsou upraveny pro potřeby metodiky),
- f) **seznamem bodů záchrany** seznam rozmístění bodů záchrany (včetně souřadnicového navigačního systému WGS 84) v elektronické formě pro daný okres ve formátu .xls (viz obrázek č. 3).

D. Současný stav označení lokalit v České republice, které jsou zavedeny v GIS HZS ČR

1) Jedná se o území vymezená zákonem a značená kódem nebo jen číslem:

- a) Národní park Šumava kód značení „A“,
- b) Krkonošský národní park, kód značení „TK“, „SK“,
- c) Krušné Hory, kód značení „KK“,
- d) Vojenské lesy (čísla),
- e) chráněné krajinné oblasti (čísla),
- f) přírodní parky a rezervace (čísla).

2) Ostatní stávající území značená číslem:

Lesy ČR, s. p. (Lesní správa Litvínov-čísla).

V současnosti jsou výše uvedená území zahrnuta do GIS HZS ČR a jejich značení zůstává nadále v platnosti.

E. Platný legislativní rámec

Vzhledem k tomu, že nebyl dohledán platný legislativní rámec k bodům záchrany, je tento postup při zřizování, rozmisťování a evidenci bodů záchrany doporučující. Pokud se vlastník rozhodne umístit body záchrany v krajině (na svém pozemku), které mají být zahrnuty do operační dokumentace IZS, pak je tento postup závazný.

F. Odkaz na ostatní předpisy

Turistické značení ČSN 01 8025.

G. Označení bodu záchrany

Bod záchrany je označen tabulkou (viz obrázek č. 2), která obsahuje následující údaje:

1. unikátní kód – označení bodu záchrany, který se skládá z dvoupísmenné značky okresu (viz příloha č. 1) a třímístného pořadového čísla (např. DO 002),
2. důležitá telefonní čísla – národní tísňová čísla hasičů (150), zdravotnické záchranné služby v kraji (155), policie (158) a telefonního centra tísňového volání TCTV (112),

¹⁾ § 1a odst. 3 a § 2 zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, ve znění zákona č. 320/2002 Sb. Vyhláška č. 564/2002 Sb., o stanovení území okresů České republiky a území obvodů hlavního města Prahy, ve znění pozdějších předpisů.

3. název tabulky v horní části „Bod záchrany - Rescue Point“,
4. text „LINKY TÍŠŇOVÉHO VOLÁNÍ / EMERGENCY NUMBERS“,
5. text „označení bodu záchrany / rescue point location code“,
6. text „V případě ohrožení uveďte na tísňovou linku označení bodu záchrany / In case of emergency call 112 and report rescue point location code to the operator“,
7. název a logo (znak) vlastníka a telefonní spojení.

H. Standartní postup pro zřízení bodů záchrany

1) **Vlastník** navrhne rozmístění bodů záchrany na konkrétní místa (dle souřadnicového navigačního systému) v konkrétním okrese (viz obrázek č. 1). Přitom body záchrany musí být na viditelném místě a zpravidla tam, kde se nevyskytují jiné známé orientační body a zároveň tam musí být signály mobilních operátorů.

Vlastník předá návrh seznamu bodů záchrany (v souřadnicovém navigačního systému WGS 84) pro daný okres v elektronické formě ke konzultaci místně příslušnému HZS kraje (případně ÚO HZS kraje). Tento návrh rozmístění je pouze orientační, konečný výběr lokality pro umístění bodu záchrany bude provádět místně příslušný HZS kraje (případně ÚO HZS kraje) v součinnosti se základními složkami IZS.

Příklad "Návrh rozmístění bodů záchrany v okrese pro konzultaci se základními složkami IZS" - podklady k jednání						
počet	Vlastník	X	Y	KÓD	POPIS-vyplní vlastník	DOSTUPNOST-vyplní zástupce IZS
1	Lesy ČR, s.p.	13°14'41.522"E	50°34'40.44"N	NJ ...	lesní cesta L1	
2	Lesy ČR, s.p.	13°14'10.521"E	50°34'26.607"N	NJ ...	singltrek	
3	Lesy ČR, s.p.	13°14'41.282"E	50°34'26.421"N	NJ ...	jeskyně	

obr. č. 1 Příklad návrhu rozmístění bodů záchrany v okrese pro konzultaci se základními složkami IZS

2) **HZS kraje** (případně ÚO HZS kraje) kontaktuje místně příslušné základní složky IZS (poskytovatel zdravotnické záchranné služby v kraji a Policie ČR) a seznámí je s návrhem rozmístění bodů záchrany, který vytvořil vlastník. Zástupci základních složek IZS daný návrh doplní nebo změní, zejména ve vztahu k četnosti zásahů dané složky IZS v místě zvýšené koncentrace osob nebo vzhledem k volnočasovým aktivitám. Zástupci základních složek IZS doplní v návrhu sloupec „Dostupnost“, kde uvedou dojezd používané zásahové techniky na místo bodu záchrany (např. pomocí techniky požární ochrany – CAS, RZA, VEA, vozidlo ZZS).

Příslušný HZS kraje plní funkci koordinátora ve vztahu k místně příslušným základním složkám IZS při posuzování návrhu na zřízení bodů záchrany a jejich umístění.

3) Oslovení **zástupci základních složek IZS** návrh rozmístění bodů záchrany po jeho případných úpravách a doplnění zašlou zpět místně příslušnému HZS kraje.

4) **HZS kraje** (případně ÚO HZS kraje) odsouhlasený návrh rozmístění bodů záchrany předá oddělení IZS MV-generálního ředitelství HZS ČR (viz obrázek č. 2).

Rozmístění bodů záchrany v okrese vlastníka - seznam						
počet	Vlastník	X	Y	KÓD	POPIS	DOSTUPNOST
1	Lesy ČR, s.p.	13°14'41.522"E	50°34'40.44"N	NJ...	lesní cesta L1	CAS
2	Lesy ČR, s.p.	13°14'10.521"E	50°34'26.607"N	NJ ...	singltrek	pěšky, kolo
3	Lesy ČR, s.p.	13°14'41.282"E	50°34'26.421"N	NJ ...	jeskyně	vozidlo ZZS

obr. č. 2 Příklad návrhu rozmístění bodů záchrany v okrese pro konzultaci se základními složkami IZS s doplněnými údaji o dostupnosti míst bodů záchrany

5) **Oddělení IZS MV-generálního ředitelství HZS ČR** k jednotlivým bodům záchrany doplní třímístné pořadové číslo ke značce okresu a tím vytvoří unikátní kód bodu záchrany, viz obrázek č. 3

Rozmístění bodů záchrany v okrese - seznam						
počet	Vlastník	X	Y	KÓD	POPIS	DOSTUPNOST
1	Lesy ČR, s.p.	13°14'41.522"E	50°34'40.44"N	NJ 001	lesní cesta L1	CAS
2	Lesy ČR, s.p.	13°14'10.521"E	50°34'26.607"N	NJ 002	singltrek	pěšky, kolo
3	Lesy ČR, s.p.	13°14'41.282"E	50°34'26.421"N	NJ 003	jeskyně	vozidlo ZZS

obr. č. 3 Příklad návrhu rozmístění bodů záchrany po doplnění pořadového čísla ke značce okresu (jedinečné kódové označení bodu záchrany)

6) **Oddělení IZS MV-generálního ředitelství HZS ČR** předá seznam bodů záchrany, viz obrázek č. 3, vlastníku a současně zástupci CDS HZS ČR, který zajistí předání dat do GIS HZS ČR pro základní složky IZS a TCTV 112.

7) **Vlastník** zajistí výrobu tabulek bodů záchrany dle vzoru (viz příloha č. 2) a technických požadavků (viz níže část I.) a v souladu s údaji uvedenými ve schváleném seznamu bodů záchrany (unikátní kód – viz obrázek č. 3).

8) **Oddělení IZS MV-generálního ředitelství HZS ČR** vede evidenci seznamu bodů záchrany dle vlastníků na webových stránkách HZS ČR a zajišťuje jejich aktuální přehled ve spolupráci s CDS HZS ČR.

9) **Oddělení IZS MV-generálního ředitelství HZS ČR** informuje vlastníka o tom, že body záchrany jsou zaneseny v databázi HZS ČR. Na základě této informace může vlastník instalovat tabulky bodů záchrany v krajině. Vlastník zajišťuje průběžně jejich čitelnost, viditelnost a údržbu příp. výměnu samostatných sloupků, na kterých jsou umístěny.

I. Technická část – požadavky na provedení a instalaci tabulek (viz ČSN 01 8025 - výtah)

- 1) Polotovarem tabulky je plechový výlisek normalizovaných rozměrů 330 mm x 140 mm.
- 2) Podkladová barva žlutá a text černý.
- 3) Doporučuje se umístit na tabulku reflexní prvky nebo reflexní barvu.
- 4) Obsahuje údaje dle části G a přílohy č. 2.
- 5) Plechové směrovky a tabulky se smí upevňovat na živé stromy pouze s pomocí dřevěných lišt, nebo se umísťují na tzv. mrtvé dřevo (dřevěné sloupy a stavby, ploty, apod.).
- 6) K jejich umístění se volí vhodné objekty tak, aby body záchrany byly dobře viditelné. Obvyklé objekty pro umísťování bodů záchrany jsou sloupy, stromy, okapové svody, zábradlí, ploty, zdi, svislé skály apod., případně samostatné dřevěné nebo ocelové sloupky tam, kde jiné vhodné objekty nejsou.

J. Seznam použitých zkratk

HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky – základní složka IZS
ÚO HZS ČR	územní odbor HZS ČR
GPS	(Global Positioning System) globální družicový souřadnicový navigační systém
GIS HZS ČR	geografický informační systém Hasičského záchranného sboru České republiky
CDS HZS ČR	centrální datový sklad HZS ČR
databáze HZS ČR	vrstva GIS HZS ČR

K. Závěr

Pokud vlastník přijme výše uvedenou metodiku (pravidla) a instaluje tabulky bodů záchrany v krajině, stane se seznam bodů záchrany součástí operativní dokumentace operačních (a informačních) středisek základních složek IZS. Seznam bude pevně implementován do databáze HZS ČR a body záchrany budou využívány k rychlé identifikaci místa, ze kterého se osoba v tísni dovolá na tísňovou linku. V případě, že vlastník nebude postupovat v souladu s touto metodikou, pak HZS ČR nepřebírá odpovědnost za body záchrany umístěné vlastníkem v krajině.

Podle této metodické pomůcky lze postupovat počínaje dnem vydání.

Značky okresů

značka okresu	okres	značka okresu	okres	značka okresu	okres
AA	Praha	KL	Kladno	PR	Přerov
BE	Beroun	KH	Kutná Hora	PS	Plzeň - sever
BO	Brno - venkov	KM	Kroměříž	PT	Prachatice
BK	Blansko	KO	Kolín	PV	Prostějov
BM	Brno - město	KV	Karlovy Vary	RA	Rakovník
BN	Benešov	KT	Klatovy	RK	Rychnov nad Kněžnou
BR	Bruntál	LI	Liberec	RO	Rokycany
BV	Břeclav	LN	Louny	SM	Semily
CB	České Budějovice	LT	Litoměřice	SO	Sokolov
CH	Cheb	MB	Mladá Boleslav	ST	Strakonice
CK	Český Krumlov	ME	Mělník	SU	Šumperk
CL	Česká Lípa	MO	Most	SY	Svitavy
CR	Chrudim	NA	Náchod	TA	Tábor
CV	Chomutov	NY	Nymburk	TC	Tachov
DC	Děčín	NJ	Nový Jičín	TP	Teplice
DO	Domažlice	OC	Olomouc	TR	Třebíč
FM	Frýdek-Místek	OP	Opava	TU	Trutnov
HB	Havlíčkův Brod	OV	Ostrava	UH	Uherské Hradiště
HK	Hradec Králové	PA	Pardubice	UL	Ústí nad Labem
HO	Hodonín	PB	Příbram	UO	Ústí nad Orlicí
JC	Jičín	PZ	Praha - západ	VS	Vsetín
JE	Jeseník	PE	Pelhřimov	VY	Vyškov
JH	Jindřichův Hradec	PH	Praha - východ	ZL	Zlín
JI	Jihlava	PI	Písek	ZN	Znojmo
JN	Jablonec nad Nisou	PJ	Plzeň - jih	ZR	Žďár nad Sázavou
KA	Karviná	PM	Plzeň - město		

Vzor tabulky bodu záchrany

BOD ZÁCHRANY - RESCUE POINT

DO 002

označení bodu záchrany/rescue point location code

**V případě ohrožení uveďte na tísňovou linku
označení bodu záchrany**

**In case of emergency call 112
and report the rescue point location code to the operator!**

LINKY TÍŠŇOVÉHO VOLÁNÍ
EMERGENCY NUMBERS

	→	112
	→	150
	→	155
	→	158

Logo
vlastníka
tabulky

Lesy ČR, a.s. V případě poškození bodu záchrany prosíme o oznámení na telefon: +420 888 888 888